

בעצתך תנחני

גליון שבועי להתבוננות בפרשת השבוע ובעבודת ה'

גליון 63

פרשת במדבר

אין הדבר תלוי אלא בי

התנצלות

בשבוע שעבר הצפנו שוב את הנושא של חיתון ילדים. בעקבות המוני התגובות שקיבלתי השבוע, נמשיך לעסוק בנושא גם בשבוע זה.

אני רואה צורך להתנצל. בעיקרון עלון זה עוסק בענייני עבודת השם, ליבון מבט תורני על פרשיות השבוע ועל עניינים אקטואליים, אבל לפעמים יש צורך להניח לכל הנושאים ולטפל בנושאים של פיקוח נפש. בזמנו עלתה איזו יוזמה בנושא זה, ופניתי לאחד מעסקני הציבור הגדולים בבקשה שיקח על עצמו את הטיפול בעניין. הלה הגיב: "אני עסוק כרגע לטפל בבעיה הקשה של הדור, בנושא..." ונקב בנושא מסוים. סיפרתי על כך לגר"י אייכנשטיין שליט"א, והלה הגיב: "הוא לא מבין שלטפל בבעיה הזאת של הדרישות – זה לטפל בבעיה של הדור?".

שמחת החיים שלהם, ועל אחת כמה וכמה את היכולת שלהם לשבת ללמוד – רק בשביל שלילדיהם תהיה דירה משלהם.

ומי עושה להם את זה? המחותרים שלהם, תלמידי חכמים וצדיקים, והנורא מכל – הילדים שלהם, עצמם ובשרם, בחורי ישיבות צדיקים, פרחים בגן ה'.

איך זה יכול להיות?

כמובן, כי אף אחד לא מתכוון לכלום. כולם עושים את זה לכולם כי עשו את זה גם להם ויעשו את זה גם להם. כולם בסך הכל חלק ממעגל הרסני. וכולם שואלים רק שאלה אחת: איך אפשר לעצור את הגלגל.

שאלות ותשובות

לפני שנמשיך, יש צורך לדון בצידוקים וטיעונים הנשמעים בעד השיטה הקיימת. המציאות כיום הינה שרוב הציבור כבר לא מאמין בהם. ובכל זאת מכיון שבין המגיבים הרבים היו גם תגובות בודדות כאלה, נתייחס להן בקצרה.

יש הטוענים שבנושא זה מותר וצריך לסמוך על הנס, ומסתמכים על סיפור ידוע שבעבר עשו בדיקה בכולל פוניבז' והתברר שאין שום אברך מעל גיל שבעים עם חובות. ניסיתי קצת לבדוק את האגדה הזאת, והתברר לי השבוע, רק מהמעגל הקרוב אלי, על תלמידי חכמים גדולים שהגיעו לגיל שבעים עם חובות, לאחר שכבר מכרו את דירתם ועברו לגור בשכירות. שמעתי השבוע מכלי ראשון על ת"ח עצום ששמו מוכר כמעט לכל אדם בציבור החרדי, שכבר עבר את גיל שבעים, ועדיין מגלגל חובות מנישואי ילדיו. ומדובר על אדם שחיתן בתקופה שהדירות היו "זולות".

בין כל התגובות החמות והכואבות שקיבלתי השבוע היה גם אחד שכתב לי מישהו השבוע: "ומה נעשה אם חלילה יהיו אברכים צעירים שבעקבות השינוי שאתה רוצה לקדם – יסגרו את הגמרא?"

ובכן, ראשית – אין סיבה אמיתית לסגור את הגמרא אם לא מקבלים דירה מההורים. אפשר להמשיך ללמוד, וזה מה שעושים אברכי משי בציבור הספרדי והחסידי, והקב"ה עוזר להם להגיע לדירה משלהם, בדיוק כמו שהוא עוזר לכל אברך לחיות ולנהל בית ברוך ילדים בלי שתי משכורות.

אבל אם באמת אנחנו דואגים לקיום התורה, הרי מה שקורה כרגע, לא כחשש רחוק ועתידי, אלא בוודאות מוחלטת – שכל אברך ת"ח שמגיע לגיל ארבעים נאלץ לסגור את גמרתו, ולאבד את כל המשך התעלותו, רק בשביל דירות לילדיו. יש לנו כלל "אין ספק מוציא מידי וודאי". אין לדאוג לספק עקירת התורה על חשבון עקירתה בוודאות.

התפוח המרקיב את כל השק

זה נשמע כביכול נושא חומרי, כספי. האמת היא שעצם הדבר שציבור קדוש מתנהל (שלא לרצונם, כמובן) בצורה שאינה על פי רצון השם בדבר כל כך משמעותי – זה עצמו בעיה רוחנית. אבל מלבד זאת, אם נתבונן נמצא כמה עיוותים חמורים שהשתרשו בציבור הינם תולדה ישירה של ההתנהלות בנושא השידוכים. נערוך רשימה קצרה:

א. כל הלחץ סביב הרישום לישיבות, המחריב בחורי חמד מידי שנה בשנה – נובע מהחשש בתת ההכרה מיום הדין, הלא הוא היציאה לשוק השידוכים וקביעת התמחור האכזרי.

ב. שליחת בחורים לישיבות לא מתאימות – נובע גם הוא מהחשש הנ"ל.

ג. הלחץ שהורים משדרים לילד מגיל צעיר להיות רעק"א או חז"א – כנ"ל.

ד. חוסר היכולת להשקיע בחינוך, משום שחנוקים בלחץ כלכלי מטורף.

ה. חוסר שמחת חיים בבתים, המשפיע על הציבור של הילדים, ובפרט של הבנות, לחינוך ולקו של הבית.

ו. סגירת שידוכים לא מותאמים, רק בגלל הנושא הכספי, הגורמת לבעיות קשות של שלום בית.

ז. בעיית הרווקים והרווקות, התקועים בגלל הנושא הכספי, שמשליכה על מעגלים מתרחבים והולכים.

אנחנו ציבור מצויין, ציבור של עובדי ה' המשתדלים לעשות את רצונו. איך זה קורה דווקא אצלנו? הרי אם נתבונן מבחוץ על המצב זה ישמע הזוי: אנשים מסכנים את חייהם, מאבדים את בריאותם, מאבדים את

ובכן, שואלים כולם – איך אפשר לשנות את המצב? זאת שאלה שחזרה על עצמה כמה פעמים השבוע: איך אתה רוצה ששנה את המצב, זה לא תלוי בידיים שלנו.

לא צריך לשנות את "המצב"!

מי אמר שמישהו צריך לשנות את המצב?

נעזוב לרגע את ה"מצב". כל השאלה היא עלי ועליך, לא על המחנות שלך. השאלה היא על האדם הפרטי והאישי שעומד עכשיו רגע לפני חיתום הזכרון דברים של הבן שלו. כאשר אתה דורש מהמחנות סכום שאתה יודע שיגרום לו ליפול לבור חסר תחתית – האם אתה עושה מעשה נכון או לא?

מה הקב"ה אומר לך על זה, כאן ועכשיו?

בתורה כתוב "לא תהיה לו כנושה". וז"ל החינוך במצוה זו (סז): "שנמנענו מלתבוע החוב מן הלווה בעת שנדע שאינו יכול לפרוע חובו לפי שאין לו. משרשי המצוה, לקנות לנו מדת החסד והחנינה והחמלה".

אם אסור לדרוש כסף מאדם שכבר לוו ממך, כאשר אתה יודע שאין לו – האם מותר לדרוש כסף מאדם שלא חייב לך כלום כשאתה יודע שאין לו?

ואם חלילה מחר יקרה לו משהו בגלל ההתחייבות הזאת? אם הוא יחלה, אם הוא ימות, אם הוא "רק" יאבד את השלום בית, אם הוא יפסיק לחנך את ילדיו הצעירים, אם הוא יסגור את הגמרא בגלל ההתחייבות – האם באמת בשמים זה יעבור לנו בשתיקה? בידי שמים מענישים גם על גרמא.

אז נכון, לפני שנה חיתנת בת ועשו לך אותו דבר בדיוק, אבל לכן מה? **האם משום שמישהו הוציא לי את העין מותר לי להוציא עין למישהו אחר?**

אם נגיע למסקנה שדרישת כסף מאדם שאין לו היא מעשה לא ראוי על פי רצון ה' – מה ההיתר לעשות זאת רק משום שכשאתה חיתנת בת עשו את זה גם לי?

את הציבור אי אפשר לשנות, ואין צורך לשנות. יש לפעול כל אחד בתחום הביתי שלו, בשידוכי עצמו ובשידוכי בניו. "אין הדבר תלוי אלא בי". אם דרישת דירה מאדם שאין לו (וניתן לדעת בקלות אם יש למחנות כסף או לא, זאת לא חידה כל כך קשה...) היא מעשה אסור, או על כל פנים לא ראוי – מה זה משנה אם לא כולם ישתנו?

מה הפיתרון ברמה האישית – איך מגיעים לדירה?

המציאות הוכיחה שכל זוג חרדי ממוצע יכול לרכוש דירה לעצמו. לא במרכז? אולי לא במרכז. אולי אפשר לגור בפריפריה, אולי אפשר לשכור ולהשכיר, אולי אפשר לנסות מחיר למשתכן. ברמת העיקרון זה אפשרי – אם מחליטים להסתפק בקורת גג ותו לא. אלו מעשים שבכל יום המתרחשים בכל המגזרים – כולם מסתדרים בסוף, וגם ממשיכים ללמוד, לא פחות טוב מהליטיאים, רק בלי להרוס את חייהם של ההורים.

הפיתרון הציבורי – הצפת המודעות

ובכל זאת, לא רק ברמה האישית אפשר לתקן. גם ברמה הציבורית אפשר להזיז דברים, ולכאורה די בנקל.

אנחנו ציבור שמוכן לתרום כליות לאנשים זרים, ובד בבד דורש דירות מההורים. אין מילים שיתארו את האבסורד. ראיתי מאמר של תורם כליה צדיק שכתב כמה מצוות יש בתרומת כליה. אולי לפני כן כדאי שיכתוב כמה עברות יש בדרישת דירה.

איך זה יתכן? זה פשוט חוסר מחשבה. זה הכל. אנחנו ציבור של אנשים טובים, וכל מה שצריך כאן זה קצת מחשבה, הסבת תשומת הלב לנושא שכולם כורעים תחתיו. לא חסר רצון, חסרה רק מודעות.

ואיך בכל זאת נעזור לציבור?

לא איש מעש אנוכי. הכוח שהקב"ה נתן לי הוא בכתיבה והסברה בעל פה, ואני משתדל להשתמש בו לדברים חשובים. בנושא שלנו אין ברירה. חייבים להרים את הכפפה ולעסוק בנושא, עד שהעיוות הזה ייעקר מהשורש. זה לא תפקיד של פלוני או אלמוני, זו חובה פשוטה המוטלת על כולם.

אתה איש מעש? רוצה לתרום מזמנך לציבור? אנא ממך, שלח נא אימייל לכתובת הרשומה למטה. ביחד ננסה להזיז דברים!

יש כמה יוזמות, יש ארגון "שהשמחה במעונו" שמנסה לקדם מיזם חתימות, שבו כל הורה מתחייב לא לדרוש לבנו ולא לתת לבתו מעל 180 אלף ש. ההתחייבות כוללת את שני הסעיפים (על הבנים ועל הבנות). מי שמעוניין יתקשר לטל: 03-546-51-50. (אין לי קשר לארגון, אך אני מנסה לסייע לו).

באופן אישי, לענ"ד כל מה שצריך הוא הסברה, והנגשת פתרונות דיור מחוץ לקופסה הקלאסית. לשם כך מספר אנשי מעש עמלים בימים אלה על הקמת ארגון בשם "והשיאנו", שמנסה לקדם תהליך של התחייבויות וסגירת שידוכים רק בליווי כלכלי מקצועי, שיאמוד את היכולות של שני הצדדים, **לא מה המקסימום שאתה יכול לקחת, אלא מה המקסימום שאתה יכול לתת** בשביל להגיע לדירה, כאשר עיקר העול על הזוג (אני באופן אישי משתדל לעזור בידם במה שביכולתי, בעיקר בכתיבה).

ולמה שאנשים ירצו לנהל כך את השידוכים של בניהם? למה לא להוציא מהשני את המקסימום? כי הם משוכנעים שזו הדרך הישרה, והיותר נכונה עבורם. כתבתי חוברת בעניין זה בשם "הדרך להקמת בית בישראל", וניתן לקבלה בכתובת המייל הרשומה למטה, או בקישור: <https://vehasieinu.com/%d7%97%d7%95%d7%91%d7%a8%d7%95%d7%aa>

כל מה שצריך הוא הסברה ושוב הסברה, בעלונים, בחוברות, בכל דרך שהיא. הסברה – והנגשה של פתרונות. אתה רוצה לעזור כספית, שנוכל להרחיב את ההפצה וההדפסה? תבורך! ניתן לעשות זאת כאן:

<https://kehilot.info/RedirectPage.aspx?id=72901>

ניתן לשמוע פירוט מלא על הרעיונות והפתרונות, עם הפניות לאנשים המתאימים, בקו הטלפון של הארגון: 0733-518-552.

קיבלת תועלת? העבר את העלון הלאה, ותזכה אחרים גם כן!

"בעצתך תנחני" – חיבור לעבודת השם מהמקום האישי שלך.

לרכישת ספרים, הזמנת שיחות, קבלת מאמרים שבועיים, וכל נושא-

צרו עימנו קשר, במייל: b0548407520@gmail.com, או בכתובת:

<https://baatzatcha.co.il/>